UUTISET

Kaikista korkeimmat euromaiden korot ovat laskeneet merkittävästi. Se kertoo, että pahin kriisi on takanapäin. **RAHOITUKSEN TOIMIALAJOHTAJA TEPPO KOIVISTO, VALTIOKONTTORI**

PÄIVÄN PUNKTI

Pisa

Kansainvälinen Pisa-tutkimus on opettavaista luettavaa. Maailman paras koulu ei olekaan enää paras. Suomen koululaiset eivät osaa enää laskea eikä lukea yhtä hyvin kuin ennen.

Kaukoitä on ajanut meiltä karkuun. Euroopassa Viron, Hollannin ja Sveitsin lapset osaavat matematiikkaa paremmin kuin suomalaiset. Maailman ykkösmaaksi mainostettu Suomi on alkanut jäädä kelkasta.

Kieltämättä tulosten huononeminen on huolestuttavaa. Suhteessa kaikkiin muihin selviämme silti siedettävästi. Matematiikassa Suomi oli kuudestoista, lukutaidossa kuudessa, luonnontieteissä viides.

Lohdutuksen sanan lausuu ruotsalainen kansanedustaja Maria Wetterstrand. Wetterstrand on vihreä ja toimi aikoinaan jopa puolueensa johtajana eli ”äänitorvena”.

Wetterstrand kirjoitti Hufvudstadsbladetissa, että kokonaisarviossa Suomi on edelleen Euroopan paras. Ihan hirveästi ei kuulemma tarvitse Suomea sittenkään sääliä. Ruotsi se vasta heikosti pärjäsi.

Suomalaisia tietenkin hivelee se, että voitamme Ruotsin. Ihan liikaa tästä ei kuitenkaan kannata innostua.

Me pärjäämme hyvin, mutta emme pelaa enää ykköslohkossa. Sekö riittää, että voittaa B-sarjan?

Syitä pudotukseen on alettu etsiä. On sanottu, että Suomen kouluissa on liian vähän tekniikkaa käytössä. Vanhanaikaisen koneet heikentävät oppimista.

Siis alakoululaisille pitäisi saada lisää tietokoneita. Niillä kun pääsee surffaamaan ja googlettamaan, niin johan oppii.

Selitys on huono. Maalaisjärki sanoo, että oppimisessa koneet voivat olla yhtä hyvin haitaksi kuin hyödyksi.

Oppimisessa ei ole oikotietä. Kertotaulu pitää vain oppia ulkoa eikä katsoa tulosta taskulaskimesta.

Laskemaan oppii laskemalla, lukemaan lukemalla, kirjoittamaan kirjoittamalla. Vasta kun nämä taidot ovat hallinnassa, alkaa tietokoneestakin olla hyötyä.

Hyvä opetus ei riipu teknisistä työkaluista vaan motivaatiosta. Ihminen oppii yllättävän vaikeita asioita, jos tuntee että se on mielekästä.

Einsteinilla ei ollut tietokonetta. Liitutaulu, lukukirja, kynä ja paperinen vihko riittivät.

Se mistä hyvä opetusjärjestelmä riippuu, on politiikka. Koulutusta joko pidetään tärkeänä tai sitten ei.

Pisa-tutkimus pakottaa kysymään, mitä todella tapahtuu, jos koulusta ei pidetä huolta.

LAURI KONTRO on Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittaja.

lauri.kontro@maaseuduntulevaisuus.fi

Käytännön Maamiehen kustantaja vaihtuu

Pro Agria Keskusten Liiton ja Agrologien Liiton julkaisemat Käytännön Maamies ja KMVET vaihtavat kustantajaa. MT:n tietojen mukaan kustantajaksi ryhtyy lehden toimiva johto.

Käytännön Maamiehen 13.12. ilmestyvä numero on viimeinen Otavamedian kustantama lehti.

Lehdet ilmestyvät vaihdoksen jälkeen normaalisti uuden kustantajan tekeminä. Henkilöstö siirtyy uuden kustantajan palvelukseen.

Lehden kestotilaajaedut, Maatalouskalenteri ja maatalousalalle suunnatut tietokoneohjelmat, ovat jatkossakin osa kestotilaajan etuja.

Uusi kustantaja laskuttaa tilaajilta vuoden 2014 tilausjakson. Ne tilaajat, jotka ovat maksaneet vuoden 2014 lehdistä, voivat halutessaan hakea tilausmaksujen palautuksen Otavamedialta. Ohjeet palautuksen hausta ovat Pro Agrian ja Agrologien Liiton nettisivuilla: *www.proagria.fi* ja *www.agrologit.fi*. MT

Työvoiman ulkopuolelle jäävät kaunistavat tilastoa

Työvoiman ulkopuolelle eli lähinnä kotiäideiksi ja opiskelijoiksi on jäänyt taantuman vuoksi 40 000 ihmistä vuodessa.

Työvoiman ulkopuolella olevat
■ lokakuu 2007–2013 ■ 15–74-vuotiaat

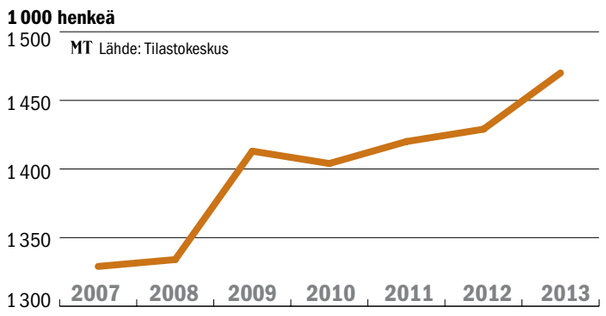

Työvoiman ulkopuolelle jääneiden tai jättäytyneiden määrä on kasvanut kuudessa vuodessa 150 000 henkilöä.

Työvoiman ulkopuolelle on jäänyt tai jättäytynyt tänä vuonna 40 000 henkilöä viime vuotta enemmän. Kuudessa vuodessa työvoiman ulkopuolinen osuus on kasvanut 150 000 henkilöä.

Työvoimaan kuuluvat 15–74-vuotiaat henkilöt, jotka ovat työllisiä tai työttömiä. Työvoiman ulkopuolella olevat eivät ole kumpaakaan. Suuri osa heistä on opiskelijoita tai kotiin jääviä äitejä.

Pellervon taloustutkimus PTT:n toimitusjohtaja **Pasi Holm** arvioi, että 1990-luvun pahimpaan lama-aikaan työvoiman ulkopuolelle jäi 100 000 ihmistä ja tänä vuonna vähintään 30 000.

Työvoiman ulkopuolella kolmannes

Tilastokeskuksen mukaan työvoiman ulkopuolella oli lokakuussa 1,47 miljoonaa henkilöä eli 36 prosenttia 15–74-vuotiaista. Heistä pääosa on eläkeläisiä ja nuoria.

Määrä kasvoi vuodessa 41 000 henkilöllä.

Piilotyöttömiä 117 000 henkilöä

Työvoiman ulkopuolella olevista oli piilotyöttömiä 117 000.

Piilotyöttömäksi luetaan Tilastokeskuksen mukaan työvoiman ulkopuolella oleva henkilö, joka haluaisi ansiotyötä, mutta ei ole etsinyt työtä neljän viime viikon aikana.

Piilotyöttömyyden syitä ovat esimerkiksi opiskelu, lasten hoito tai huonontunut terveys.

Työttömyysprosentti nousisi 7,4:stä 8,5:een

Työvoiman ulkopuolelle jääminen kaunistaa työttömyystilastoja, koska työttömyysaste lasketaan työttömien prosenttiosuutena 15–74-vuotiaiden työvoimasta.

Suomen työttömyysaste oli tilastokeskuksen mukaan lokakuussa 7,4 prosenttia eli puoli prosenttiyksikkö enemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömiä oli 194 000.

Mikäli työvoiman ulkopuolelle siirtyneet olisivat edelleen työvoimassa mukana, työttömyysprosentti olisi 8,5.

Suomen Yrittäjien ekonomisti **Petri Malinen** sanoo, että Suomen talouden nostamiseksi taantumasta pitää nostaa työn määrää ja tuottavuutta. Niukoista voimavaroista helpointa on kasvattaa työn määrää lisäämällä työvoiman tarjontaa.

Silloin on tärkeää pitää väkeä mahdollisimman paljon työvoiman piirissä. Jos työmarkkinoilta liukuu pois, on sinne hyvin vaikea palata silloin kun on tarvetta.

Vaikka Suomessa on työttömyyttä, täällä on myös työvoimapulasta kärsiviä aloja.

Malisen mukaan kyse on keskipitkän tähtäimen eli muutaman vuoden sisällä eteen tulevasta asiasta.

Hän myöntää, että kun työttömyys lisääntyy, voi tuntua oudolta puhua työvoiman tarjonnan lisäämisestä. Suomi kuitenkin eläköityy niin kovaa vauhtia, että työvoimasta tulee ennen pitkää väkisin puutetta etenkin, jos talous kääntyy nousuun.

» Piilotyöttömäksi luetaan työvoiman ulkopuolella oleva henkilö, joka haluaisi ansiotyötä, mutta ei ole etsinyt työtä neljän viime viikon aikana.

”Pakottavatkin keinot tarpeen”

Tarvitaan sekä aktiivista työllistämistä ja kouluttamista että kovempia rakenteellisia ja pakottavia keinoja.

Sellainen on Malisen mukaan esimerkiksi kotihoidon tuen jakaminen, jolloin äidit eivät jää nykyistä tahtia pois työelämästä. Myös opiskeluaikoja halutaan lyhentää, jonka vuoksi opintotukea on muutettu siten, että sitä saa aiempaa lyhyemmän ajan.

JOUKO KYYTSÖNEN

KARI SALONEN

Opiskelijat luetaan työvoiman ulkopuolelle jääneiksi.

Töissä vai työvoimassa?

Työllisyys- ja työttömyysprosenttien laskenta on sekavaa puuhaa.

Työllisyysaste lasketaan 15–64-vuotiaiden työllisten prosenttiosuutena väestöstä (johon kuuluvat sekä työvoima että työvoiman ulkopuolella olevat), kun taas työttömyysaste lasketaan työttömien prosenttiosuutena 15–74-vuotiaista työvoimassa mukana olevista.

Tämän lisäksi Tilastokeskus ja TEM:n alaiset työvoimatoimistot laskevat työttömyysluvut eri tavalla.

Tilastokeskus käyttää kyselyyn perustuvaa otostutkimusta, joka on kansainvälinen tapa.

TEM:n työnvälitystilaston lähteenä on TE-toimistojen asiakasrekisteri. Sen mukaan työttömiä on selvästi enemmän kuin Tilastokeskuksen otostutkimuksessa.

JOUKO KYYTSÖNEN

Säästöpankit ja POP Pankit tiivistävät ryhmää EU-paineissa

POP Pankit selvittävät yhteenliittymämallia, jolla ne tiivistävät ryhmänä yhteistyötään ja keskinäisiä vastuita. Säästöpankit päätyivät jo samaan ratkaisuun.

Hallituksen puheenjohtaja **Esa Simanainen** vakuuttaa POP Pankkien pärjäävän pienenä ryhmänä euroalueen uudessa pankkisääntelyssä. ”Se vaatinee kuitenkin ryhmän muuntautumista”, hän toteaa.

Simanainen johtaa puhetta POP Pankkiliiton hallituksessa. Toimitusjohtajana hän luovii Pohjois-Savossa Tuusniemen osuuspankkia.

Muutokset liittyvät EU-tason päätöksiin, joilla tiukennetaan vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden säädöksiä.

”Aikataulullisesti ratkaisuilla ei ole kiirettä, ensi vuonnakin ehditään”, POP Pankkiliiton toimitusjohtaja **Heikki Suutala** sanoo.

Kaikki EU-säädökset eivät ole edes valmiita. Tiistaina EU:n valtiovarainministerit hioivat Brysselissä yksityiskohtia liittyen muun muassa ongelmapankkeihin ja kriisirahastoihin.

Säästöpankeilla muutos meneillään

Säästöpankit asettivat marraskuun takarajaksi päätökselle yhteenliittymästä. Ryhmään lähtee 30 säästöpankista 25.

Säästöpankit hakevat Finanssivalvonnalta toimiluvan vuonna 2015 tiivistyvälle rakenteelle. Yhteenliittymä valvoo ja ohjaa maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta.

”Sitten olemme virallinen pankkiryhmä, mitä nyt emme ole”, toimitusjohtaja **Pasi Kämäri** Säästöpankkiliitosta määrittää.

Neljä säästöpankkia fuusioituu Oma Säästöpankiksi, joka jatkaa erillään ryhmästä. Vöyrin Säästöpankki liittyy Aktiaan.

Simanainen ei paljasta, hajoaako myös 35 POP Pankin leiri Säästöpankkien tapaan. Hän korostaa itsenäisten POP Pankkien päättävän ryhmätason ratkaisun. Kaikki pankit osallistuvat valmisteluun ja pelisääntöjen tekoon.

Simanainen odottaa POP Pankkien samalla miettivän, mitä etuja toimintojen ja taseiden yhdistämisellä saavutetaan.

Sääntelytsunami jatkuu vuosia

Vakavaraisuusasetus astuu voimaan vuodenvaihteessa. Luottolaitoslaki uusitaan heinäkuussa. Varsinainen pankkisääntely alkaa vuonna 2015. Työtä on vuosiksi.

”Toimialalla puhutaan sääntelytsunamista”, Simanainen hymähtää.

Pienien pankkien ongelmana Simanainen näkee tiukentuvat säännöt hallinnosta. Finanssivalvonnan osaamista ei hyödynnetä uusien säännösten tulkinnassa.

”Pankkiunioni eurooppalaistaa pankkivalvontaa.”

POP Pankit rakentavat omaa keskusluottolaitosta. Pankki saanee toimiluvan ennen vuodenvaihdetta. Aktia irtisanoi sopimuksensa vuodesta 2015.

”Varainhoidossa yhteistyömme jatkuu Aktian kanssa”, Simanainen kertoo.

JUHANI VIITALA

TALOUDESTA LYHYESTI

Valion hallitukseen ei muutoksia

Valion hallitus jatkaa ennallaan, eikä tiistaina kokoontunut hallintoneuvosto muuttanut sen kokoonpanoa.

Yhtiön hallituksen neljä maidontuottajajäsentä kaudella 2014–2016 ovat **Antti Rauhamaa** Kärkölästä, **Jarmo Juutinen** Vieremältä, **Vesa Kaunisto** Vetelistä ja **Sauli Lähteenmäki** Ruskosta.

Hallituksen puheenjohtana 2014 toimii Antti Rauhamaa.

Talvivaara myllää johtoaan uusiksi

Talvivaara vaihtaa kaivostoiminnan johtajaksi **Darin Cooperin**. Hän tuli syksyllä yhtiöön tuotantojohtajaksi metallikonserni Nystarista. **Kari Vyhtinen** jättää Talvivaaran. Metallituotannon johtaja **Pertti Pekkala** siirtyy teknologiajohtajaksi.

Joulumenoista tingitään vähän

Joululahjoihin käytetään Nordea Pankin mukaan 323 euroa. Summa oli 330 euroa vuosi sitten. Muita kuluja aiotaan karsia. Joulun kokonaismenot supistuvat nelisen prosenttia.

ABB varustaa 6 loistoristeilijää

Suomen ABB toimittaa yli 130 miljoonan euron tilaukset kuuteen loistoristeilijään. Tilauksessa on voimalaitoksia ja ruoripotkurijärjestelmiä, uusinta Suomessa kehitettyä tekniikkaa. Sveitsiläinen teknologiayhtiö ABB keskittää meriteollisuusyksikkönsä Helsingin Vuosaareen. Yhtiö työllistää Suomessa 5 500 henkilöä.

USA:ssa maailman suurin lentoyhtiö

Yhdysvalloissa syntyy maailman suurin lentoyhtiö, kun American Airlines ja US Airways yhdistyvät. Uusi Amerikan Airlines Group lentää päivittäin 6 700 lentoa yli 50 maassa.

Yritykset kertoivat aikeistaan helmikuussa. Asiaa jarruttivat oikeusjutut yhtiön mahdollisesta monopoliasemasta.

UUTISTAUSTA

Paras A-luokka säästää sata miljoonaa vuodessa

Hallitus voi taputella itseään selkään, jos parin viikon takainen rakennepaketti onnistuu pitämään Suomen luottoluokituksen parhaana mahdollisena, kolmena A:na.

Luokituksella on väliä, sillä yhden A:n menettäminen vastaisi noin 0,1–0,2 prosenttiyksikön nousua lainojen koroissa. Näin arvioi OP-Pohjolan pääekonomisti **Reijo Heiskanen**.

Koska Suomen valtion velka on noin 100 miljardia, seuraisi 0,1 prosenttiyksikön noususta sadan miljoonan euron lasku.

Kustannus on vain laskennallinen, sillä korkojen nousu ei vaikuttaisi kaikkiin lainoihin heti. Vanhan lainan tilalle otettavan uuden lainan korko on aikaisempaa korkeampi. Valtion lainojen kierto on noin kuusi vuotta.

Mutta mittakaava auttaa ymmärtämään rakennepaketin tärkeintä tavoitetta, säilyttää korkein luottoluokka. Ensiarvioiden perusteella hallitus onnistui tavoitteessa.

Suomi on sitkeästi pysynyt kaikkien suurten luottoluokittajien papereissa parhaassa kolmen A:n ryhmässä koko taantuman ajan.

Valtion korkomenot 1,8 miljardia

Joka tapauksessa korkokustannusten nousun mittakaava on satoja miljoonia vuodessa. Esimerkiksi valtion budjetissa ensi vuodelle on varattu korkokuluihin 1,8 miljardia euroa.

”Budjetissa on varauduttu maltilliseen korkojen nousuun. Jos euroalueen yleinen korkotaso nousee yhdellä prosenttiyksiköllä, nousevat korkokustannukset noin 200 miljoonaa euroa”, rahoituksen toimialajohtaja **Teppo Koivisto** Valtiokonttorista sanoo.

Suomen kymmenen vuoden lainojen korko on tällä hetkellä 1,98 prosenttia ja viiden vuoden lainojen 0,92 prosenttia.

Valtion 10 vuoden lainan korko

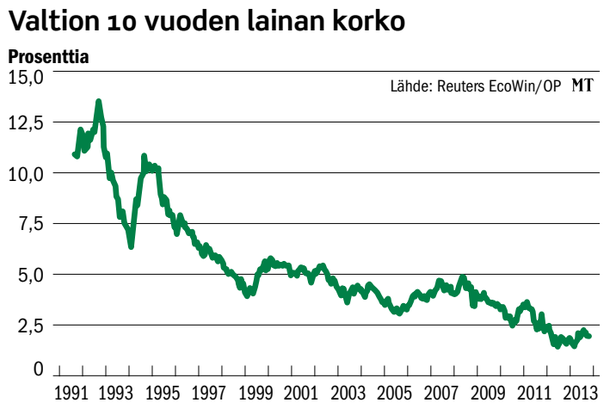

Julkinen velka
syyskuu 2013

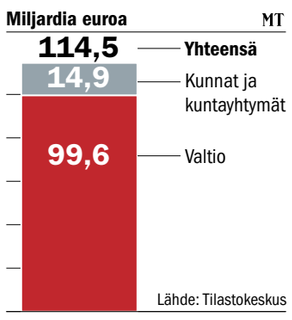

Hollanti menetti parhaan luokituksen

Luottoluokituksen lasku ei suoraan nosta korkoa, vaan nousun takana ovat talouden heikot näkymät. Korkojen noustua laskee luokitus. Näin kävi Hollannissa muutama viikko sitten ja luokitusyhtiö Standard & Poors:n (S&P) otti yhden A:n pois.

”Suomessa ei ole sellaista korkomuutosta näkyvissä, mikä laskisi luokitusta”, Heiskanen sanoo.

Hollannin korko kymmenen vuoden lainoissa on nyt 0,1 prosenttiyksikköä Suomea korkeampi.

Luokituksessa ei arvioida niinkään kasvun mahdollisuuksia, vaan kykyä maksaa velkoja. Hollannissa vaihtotase on ylijäämäinen, mutta se ei auttanut, sillä pankkien kanssa on ollut ongelmia.

”Luokittaja arvioi riskien todennäköisyyttä keskipitkällä aikavälillä, eli 3–5 vuoden aikana. Luokitus ei ole kasvuennuste.”

Korolla ja luokituksella on selkeä yhteys.

”Jos harjoitetaan luokitusta vahvistavaa politiikkaa, on se talouden kannalta hyödyllistä. Sillä on pidemmällä tähtäimellä suurempi merkitys kuin korkomenojen säästymisellä”, Heiskanen selittää.

Korkeimmat korot ovat laskeneet

Parasta A-luokkaa euroalueen maista ovat enää Suomi, Saksa ja Luxemburg. Näille maille kaikki kolme suurta luokittajaa, Fitch, Moody’s ja S&P, antavat korkeimman luokan.

Muista euromaista Ranskan luokitus on pari pykälää alempi ja siellä valtion velan korko on noin 0,3 prosenttiyksikköä Suomea korkeampi.

Parhaissa maissa luokituksen lasku nostaa korkoja, mutta heikommissa maissa lasku lisää riskiä sille, että investoinnit maahan loppuvat.

”Joillakin sijoittajilla on rajoja, joiden alapuolella oleviin kohteisiin ei sijoiteta. Siksi jotkut luokituksen pykälät ovat toisia tärkeämpiä”, Heiskanen sanoo.

Esimerkiksi Espanjan ja Italian luokitukset ovat lähellä investointirajaa. Niiden korot ovat noin 4,2 prosenttia.

”Tilanne on aika rauhallinen tällä hetkellä. Kaikista korkeimmat euromaiden korot ovat laskeneet merkittävästi. Se kertoo, että pahin kriisi on takanapäin”, Koivisto sanoo.

Pelkkä luokitus ei määrää rahan hintaa. Saksa on samassa luokassa Suomen kanssa, mutta Suomen saama laina on noin 0,2 prosenttiyksikköä kalliimpaa.

Marraskuussa Moody’s päästi Kreikan pois kaikkein alimmasta luokasta. Syitä olivat julkisen talouden tilanteen parantuminen ja paremmat talousnäkymät. Kreikan korko on noin yhdeksän prosenttia.

Suomi ostaa luokituspalvelut. Ne maksavat 437 500 euroa vuodessa, kertoo Yle. Luokittajat käyvät kerran vuodessa Suomessa keräämässä tietoja.

» Budjetissa on varauduttu maltilliseen korkojen nousuun. «

TEPPO KOIVISTO

AIMO VAINIO on MT:n toimittaja

aimo.vainio@mt1.fi